

ARTICLE D'OPINIÓ

La trilogia que millor parla sobre “la violència i la brutalitat” del món del treball

Stéphane Brizé estrena *Un nuevo mundo*, tercer lliurament de la seua trilogia sobre l'ocupació. Aquesta vegada centra la seua mirada en els executius que comuniquen els acomiadaments massius en empreses

per

Javier Zurro

El Diario.es

10 de maig de 2022

L'any 2015, el director francès Stéphane Brizé va presentar en el Festival de Cannes *La ley del mercado*. Davant els ulls de l'espectador es desplegava un retrat desprietat i realista de les conseqüències de la crisi econòmica, el d'un home de 51 anys en atur sense cap oportunitat d'aconseguir una ocupació. Era un “empestat” del sistema. Massa major, massa qualificat... La càmera el seguia en un procés de cerca d'ocupació en el qual rebia humiliació rere humiliació. Així, fins a trobar un treball on la moral calia deixar-la a casa. Una pel·lícula tan dura com oportuna que va fer que Vincent Lindon guanyara el premi al millor actor.

Començava així una trilogia sobre el món del treball que va continuar amb *En guerra* (2018), on una altra vegada Lindon es posava a les seues ordres per interpretar un sindicalista ple de ràbia contra una fàbrica que, amb l'excusa de salvar la companyia, proposava una retallada salarial a canvi de protegir les seues ocupacions durant cinc anys. Un xantatge que després es converteix en un parany quan l'empresa decideix tancar.

D'aquella pel·lícula va nàixer un dubte. Qui són les persones que comuniquen aquestes decisions?, qui són els caps que es planten davant dels seus empleats per dir que cal acomiadar o retallar els sous mentre els executius guanyen una milionada? La seua mirada, sempre atenta al que passa en el mercat laboral, es detenia en gent que ningú sol mirar. Persones que no són obreres, però que executen ordres que afecten directament la gent a la

qual veuen dia a dia. Un executiu mitjà que torna a interpretar Vincent Lindon en *Un nuevo mundo*, el seu nou film que s'estrena aquest divendres en cinemes. Una trilogia que clava el bisturí en un mercat laboral que ha aprofitat cada excusa per fer els treballadors més precaris i més submisos.

Va ser durant el rodatge del segon lliurament d'aquesta trilogia quan Brizé va decidir que volia contar la història des d'un lloc des d'on normalment no es fa. El director francès conta que una pel·lícula li porta a l'altra. Per escriure el guió es reuneix amb treballadors, els entrevista, li conten coses i a partir d'ací construeix la seua història. En la pel·lícula *En guerra* va parlar amb diversos executius, va treballar amb ells i es va adonar que <<prenen decisions que no sempre són serenes>>. <<Mai vaig pensar que hi havia gent que podia prendre decisions tan brutals, amb una espècie de convicció, quan ni tan sols creien en la decisió que prenen>>, conta el director. Es refereix a executius com el que interpreta Lindon, capaç d'acomiar sense despenjar-se a 50 treballadors sota l'excusa que és pel bé de l'empresa.

El que Brizé va descobrir és que aqueixos treballadors, baules perfectes en l'engranatge del capitalisme, moltes vegades despertaven i s'adonaven de les conseqüències dels seus actes. <<Vaig conèixer executius que pateixen un moment de ruptura amb la seua empresa. O bé perquè els havien tirat, o perquè havien decidit anar-se'n, o perquè s'havien cremat i abandonat. Em van contar les seues històries i totes tenien el mateix mecanisme. Per això en aquesta pel·lícula canvie el punt de vista i mire al braç armat del sistema, no als de baix, perquè això és una cosa que normalment no es representa en el cinema perquè no és senzill. No és fàcil contar històries amb persones que són botxins i víctimes, com algú es compadirà d'algú que guanya tants diners al mes o a l'any?>>, explica.

El director tenia clar que volia un personatge que estiguera entre tots dos mons, el dels caps de les empreses i el dels obrers. Que poguera veure <<el patiment de les seues decisions en les persones>>. S'adonara que darrere de les xifres hi ha persones, i que cada retallada significa més inseguretat i pitjors condicions per als que s'hi queden. Una persona que és part imprescindible de la cadena de decisions i que també està afectat per aqueixes mesures. Amb un estrès i un nivell d'exigència que fa que no puguin tindre vida personal, una cosa que li contaven aquelles persones a les quals va entrevistar: <<En tots els testimonis em contaven fins a quin punt va impactar tot això en la seua vida personal. Alguns van aconseguir preservar-la, però la majoria deien que van sacrificar la seua vida, i això calia mostrar-ho. Sempre la vida personal és la primera víctima>>.

Si no es canvien les regles del joc en l'àmbit econòmic em costa creure que les conseqüències no seran més tràgiques en molt poc de temps.

Un cinema que escolta el que ocorre al carrer i que ho plasma mentre uns altres miren cap a un altre costat. Poc després que Brizé estrenara *En guerra*, van sorgir els jupetins grocs. Molts li deien que havia endevinat el futur, i ell responia que no, que només va mirar on calia mirar mentre uns altres no volien veure-ho. <<Em deien que aqueixa ràbia estava en la meua pel·lícula, perquè parlava dels mecanismes que porten a aqueixa ràbia, i la violència dels

jupetins grocs s'havia construït per aqueixa ràbia. Aqueixa ràbia naix de la desesperació. És un mecanisme inevitable. M'hauria agradat dir que sí, que veig el futur, però només faig pel·lícules amb el que ja hi ha, simplement mirant el que ocorria des de feia molts anys. Per tant, si jo he vist això, em pregunte com és possible que els que fan estudis sobre aquests temes sembla que no ho veuen, i això significa que potser “no mirar” és un acte voluntari. La pregunta és, qui s'aprofita d'aquest crim? Els accionistes de les empreses>>, diu amb contundència.

Confessa que la realitat és més dura que les seues pel·lícules, i que a vegades suavitza les seues històries perquè semblarien inversemblants si plasmara els testimonis reals de molts treballadors. <<Totes les meues pel·lícules són menys dures que la vida real>>, assegura Brizé que creu que <<els mecanismes del sistema, del capitalisme, són molt més violents>> del que el cinema pot mostrar. <<Això fa que em faça una pregunta sobre el capitalisme, sobre la nostra societat, com és possible que el que realment ocorre no ens sembla real? Potser per a mostrar-ho només puguem anar a la farsa, perquè aqueixa realitat traduïda a la pantalla sembla una farsa per la seua violència, per la seua indecència i per la seua brutalitat>>.

Una pel·lícula que es va veure en el passat Festival de Venècia, però que arriba just després de les eleccions franceses, on Marine Le Pen i l'extrema dreta ha tornat a disputar la presidència a Macron i fins i tot ha retallat distàncies, cosa que per a Brizé és conseqüència de tot el que es mostra en les seues pel·lícules. <<Portem 20 anys d'extrema dreta. És la tercera vegada que passen a la segona volta, així que no diguem que ho estem descobrint ara. Això no és una sorpresa per a ningú. Però això sí, fa 20 anys el president eixia triat amb un 92 % i ara amb un 58 %. Fa 20 anys va ser un esglai majúscul que Jean-Marie Le Pen arribara a la segona volta i va haver-hi milions de persones manifestant-se. Ara ja ningú ix al carrer. Es veu l'intercanvi Macron-Le Pen com una cosa normal de la democràcia, quan és una conseqüència d'unes eleccions en les quals Macron i uns altres abans que ell han contribuït àmpliament>>. Per això, la visió de Brizé no és optimista: <<Si no es canvien les regles del joc en l'àmbit econòmic, sense voler ser molt pessimista, només sent realista, em costa creure que les conseqüències no seran més tràgiques en molt poc temps>>.